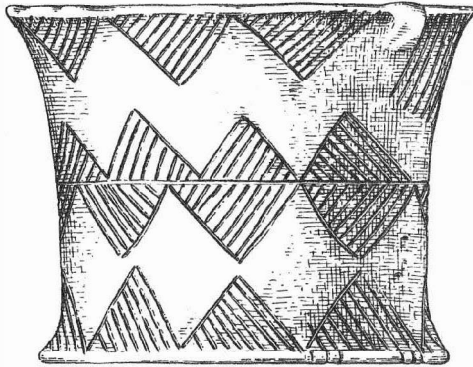


ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD  
V BRNĚ

# PŘEHLED VÝZKUMŮ 1982



BRNO 1984

## NÁLEZY KŘIŠŤÁLOVÉ A PAZOURKOVÉ INDUSTRIE Z KNĚŽIC

/okr. Třebíč/

Jan Diviš, Příbor, Emanuel Grepl, OVM Nový Jičín

/Obr. 3-4/

Kroužek dopisujících spolupracovníků ČSSA při DK ROH v Příboře vyhledává nejen nové pravěké lokality v rámci okresu Nový Jičín, ale i nové lokality na území Moravy.

V poslední době zjistil člen kroužku Jan Diviš nové nálezy křišťalové a pazourkové industrie v Kněžicích, okr. Třebíč. Objevitel této industrie během let 1976 - 1982 shromáždil soubor kamenných nástrojů, které získal při několika vycházkách povrchovým sběrem na polích katastru Kněžic. Soubor kamenných nástrojů pochází ze dvou lokalit, Kněžice-Hrutovská strán a Kněžice-Brodce /obr. 3/.

Obě lokality se nacházejí v nadmořské výšce kolem 550 m a jsou navzájem vzdáleny 1 km. Půdy obou lokalit mají písčité charakter.

Výběr kamenné industrie na tabulkách /obr. 4/ je celkem nesourodý nejen z hlediska jednotlivých surovin, ale i z hlediska jednotlivých vědeckých typů. Ze suroviny je zastoupen pazourek, křišťál, záhněda a kremen. Tento materiál má bohatý výskyt v okolí Kněžic, jak zjistil sám objevitel. Rohovcové a pazourkové nástroje nesou jasnější a prokazatelnější stopy opracování než nástroje z místních surovin. Kratší životnost křišťalových nástrojů a dostatek této suroviny zřejmě ovlivnily preciznost výroby. Dokonalých nástrojů z domácích surovin je málo, ostatní by mohly v některých případech vyvolat zdání pseudoartefaktů. Ve výběru kamenných nástrojů jsou zastoupena škrabadla /1-5/, z nichž některá, zejména 1 a 3 dostávají drobnější až epipaleolitický charakter. Ostatní zde zobrazená škrabadla mají výrazný neolitický charakter. Skupina rydel, /6-9/ vyráběných převážně z křišťálu, má své analogie v gravettských a magdalenských lokalitách Moravy, zejména v těch s bohatým výskytem křišťalové industrie /Žitného jeskyně, Nová Drátenická/. Hrotitá čepelka s terminální retuší /10/ vyrobená ze záhnědy má natolik nevýrazný charakter, že o její kulturní příslušnosti nelze říci nic bližšího. Zbývající zobrazené typy nástrojů nožovitého tvaru /11-15/, které mají své paralely u nožů mladopaleolitických stanic gravettien a magdalenienu pouze ve shodě tvaru, nikoliv velikostně, mají výrazný mladší neolitický charakter. Tomu odpovídají i nálezy nedobené keramiky nalezené ing. Karlem Obrtlíkem v letech 1978-1981. Keramický materiál bude s laskavým svolením jeho matky p. učitelky Obrtlíkové zpracován pro další číslo Zpravodaje Sm pobočky ČSSA. Ostatní zobrazené čepelky /16-19/ jsou velmi nevýrazné a nedají se kulturně zařadit.

Autoři tohoto informativního článku o nových nálezech pazourkové a křišťalové industrie z Kněžic, okr. Třebíč, poukázali na skutečnost, že i v místech, které nebyly tradičně považovány za bohaté archeologické lokality, mohou být při podrobnějším povrchovém průzkumu nalezeny nové doklady o přítomnosti pravěkého obyvatelstva. Nejednotnost materiálu a také použití různých surovin pro výrobu nám nedovolují jednoznačně tento materiál zařadit. Nálezce v původní zprávě soudí, že značné množství mikrolitů /škrabadla, rydla, čepelky/ předurčuje zařazení této kamenné industrie do předkeramického období pravěku, nejspíše do mezolitu. Mezolitický charakter však nelze jednoznačně prokázat a spíše se kloníme k názoru o neolitickém charakteru výše uvedené kamenné industrie, zejména u převážné většiny škrabadel a nožů.

Funde von Kristall- und Feuersteinindustrie aus Kněžice /Bez. Třebíč/. Eine Kollektion an Kristall- und Feuersteinindustrie gewan J. Diviš von den Lokalitäten Kněžice-Hrutovská strán und Kněžice-Brodce. Die Mehrzahl der Funde hat einen markanten neolithischen Charakter, ausnahmsweise kommen auch Formen epipaläolithischer Prägung vor.

## POSLEDNÍ STOPY PO NEOLITICKÉM SÍDLIŠTI V POLOZE "NA DVORSKÝCH" V PŘEROVĚ-PŘEDMOSTÍ

/okr. Přerov/

Čeněk Staňa, AÚ ČSAV Brno

Při prohlídce staveniště nového sídliště na mírném jižním svahu severně od železničního viaduktu v Přerově-Předmostí zjistili dne 5.3. 1982 pracovníci AÚ ČSAV v Brně, že v poloze "Na dvorských" jižně od

předmosteckého hřbitova, za domy jižně od silnice, směřující od původní křižovatky do Olomouce, byly těžkými stavebními stroji zcela zničeny poslední zbytky neolitického sídliště, známého ze sběrů Červinkových, Teličkových a Gottwaldových<sup>1</sup>. V rozmoklém, pásy strojů rozbrázděném terénu se podařilo nalézt pouze na jednom místě, a to asi 15 m za zahradou třetího domu od křižovatky, stopy po neurčitém sídlištním objektu. Z nesouvislých ústržků šedohnědé, popelovité kulturní vrstvy byly získány drobné střepy nádob, zhotovených z jemně plavené hlíny, a několik hrubších střepů, z nichž jeden byl zdoben řadou prstových vrypů, kultury lineární.

---

**Poznámka:**

1 Zpráva v archivu AÚ ČSAV v Brně, č.j. 2884/46. Nálezy jsou uloženy v Moravském muzeu v Brně a v muzeích v Přerově a v Prostějově.

Letzte Spuren von einer neolithischen Siedlung in der Flur "Na dvorských" in Přerov-Předmostí / Bez. Přerov/. Am Anfang des Jahres 1982 wurden beim Aufbau einer neuen Siedlung in Přerov-Předmostí die letzten Reste einer, von älteren Lesefunden bekannten, neolithischen Siedlung zerstört.<sup>1</sup> Aus den geringfügigen Fragmenten der Kulturschicht konnten an einer Stelle einige wenige Scherben der Linearbandkeramik gewonnen werden.

### JUNGLINEARFUNDE AUS VESELÍČKO

/Bez. Přerov/

Jiří Pavelčík, AÚ ČSAV Brno

J. Tomáš aus Lipník n./Bečvou übergab der Opava-Expositur des AI ČSAV Brno das Bruchstück eines Schubleistenkeiles, eine flach retuschierte Pfeilspitze, eine Klinge und einen massiven Hornsteinabspalt von einer bisher näher nicht bestimmten Lokalität aus dem Kataster der Gemeinde Veselíčko. Das Keilbruchstück datiert den Fund zwischen die Schlussphase der Linearkeramik bis in den Zeitabschnitt des Želiezovce-Typen.

### EINE NEUE PRAHISTORISCHE LOKALITÄT BEI DER GEMEINDE MASTNÍK

/Bez. Třebíč/

Pavel Košťuřík, FF UJEP Brno

Im Jahre 1970 fand K. Žebera 70 m südöstlich von der Kote 544, 9 m in der Flur "Horní padělky" ein kleineres trapezförmiges Steinbeil mit asymmetrischer Schneide. Das Werkzeug war aus grünem Schieferstein hergestellt worden. Offensichtlich gehört es in den jüngeren neolithischen Zeitabschnitt, der Kultur mit mährischer bemalter Keramik an. Es ist dies der erste archäologische Fund aus dieser Gemeinde, der so die archäologischen Artefakte in der wenig erforschten Gegend um Třebíč, hauptsächlich in ihrem nördlichen Teil vermehrt<sup>1</sup>.

---

**Anmerkung**

1 Ich danke Herrn Dr. K. Valoch, CSc, für die Erlaubnis zum publizieren.

PŘEHLED VÝZKUMU 1982

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19  
Odpovědný redaktor: akademik Josef Poulík  
Redaktoři: Dr. A. Medunová, Dr. J. Meduna, Dr. J. Říhovský  
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá  
Kresby: A. Krechlerová /pokud není na tabulce uveden jiný autor/  
Na titulním listě: hmoždíř jevišovické kultury ze Svitávky /okr. Blansko/  
Tisk: Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,  
provoz 34 - Kyjov  
Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332  
Vydáno jako rukopis: 400 kusů - neprodejné